

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: Zdroje a základy právní teorie Francisca de Vitorii a jejich aplikace na problém sebeusmrcení

Autor práce: Bc. Jaroslav Pešek

Obor studia: Filosofie - prezenční

Posudek vypracoval: Doc. Daniel Heider, Ph.D.

Diplomová práce Bc. Jaroslava Peška „Zdroje a základy právní teorie Františka de Vitorii a jejich aplikace na problém sebeusmrcení“ se věnuje teorii zákona (a jeho různých druhů) a její aplikace na otázku sebevraždy v díle pozdně scholastického myslitele (dominikána) Františka de Vitorii. Práce se skládá ze tří částí. V první autor představuje život a dílo tohoto známého zakladatele tzv. *Salamanské školy*: Stručně pojednává také o historickém kontextu Vitoriova života a díla. V druhé části nazvané „Právní teorie“ kol. Pešek postupuje ve dvou oddílech: V prvním probírá tři typy zákonů (věčný, přirozený a božský zákon) v pojetí Tomáše Akvinského. Právě Akvinského teorie, jak autor správně upozorňuje, představuje východisko Vitoriovy právní teorie. V druhém oddílu této části jsou představeny některé názory týkající se Vitoriovy teorie přirozeného zákona a práva národů (*ius gentium*). V poslední části práce nazvané „Sebevražda“ se autor obrací k hlavnímu námětu práce, jíž je téma sebevraždy a jejího možného (ne)ospravedlnění. Nejdříve autor nastiňuje chápání sebeusmrcení od antické filosofie přes Augustina až k Akvinskému. Poté představuje čtyři Vitoriovy rozvinuté argumenty proti sebevraždě: 1) sebeusmrcení jako akt proti přirozené inklinaci; 2) sebeusmrcení jako neuposlechnutí pátého přikázání; 3) sebeusmrcení jako akt proti republice; 4) sebeusmrcení jako akt proti lásce k bližnímu¹. Kromě těchto argumentů kol. Pešek předkládá také jistou kazuistiku některých hraničních případů sebevraždy: 1) odsouzený k smrti vypitím jedu; 2) odsouzený k smrti hladem; 3) odsouzený k smrti s možností utéct; 4) jeden kousek chleba pro více lidí v extrémní nouzi; 5) zkracování života prostým způsobem života; 6) sebeusmrcení za účelem vyhnutí se většímu zlu; 7) sebeusmrcení za účelem vyhnutí se většímu hříchu; 8) sebeusmrcení světců; 9) sebeusmrcení biblických postav. V této poslední části autor čerpá ze dvou hlavních textů, v nichž Vitoria pojednává o tématu sebevraždy, jimiž jsou *Relectio de hominicidio* a komentář k *Secunda secundae* (především otázka 64) Akvinského *Teologické Sumy*.

Musíme konstatovat, že na práci se projevuje autorova dlouhá novinářská praxe. Práce je napsána srozumitelně a velice jasně. Čte se velice dobře jako příběh. Místy hovorový styl je držen v mezích a vzhledem k praktickému tématu práce občas není na škodu. Přestože v některých případech autor čerpal z anglických překladů Vitorii (viz *De Indis, De potestate civili*), vysoce oceňujeme, jak výborně se zhostil četných překladů

¹ Na str. 46 i v úvodním „Obsahu“ nesprávně uvádí „sebeusmrcení jako akt *pro* lásce k bližnímu“.

latinských formulací, s nimiž v hlavním textu pracoval. Je třeba vyzdvihnout také skutečnost, že autor pracoval nejen s anglicky psanou sekundární literaturou k tématu, ale také se španělskou, která je pro dané téma velice důležitá. Musíme konstatovat, že s kol. Peškem byla jinak výborná spolupráce. Svou práci pravidelně konzultoval nejen s vedoucím práce, ale i se zahraničními odborníky v čele s doc. Marko Fuchsem (Otto-Friedrich-Universität Bamberg), který se tématu dlouhodobě věnuje. Kritické připomínky k práci přenecháváme oponentovi práce.

Z našeho pohledu se jedná o velice kvalitní práci, kterou hodnotíme jako „výbornou“.

Doc. Daniel Heider, Ph.D.

V Českých Budějovicích,

dne 15. 5. 2018